

10. SINIF

COĞRAFYA

Soru Bankası

Doğu ATEŞ

 EVRENSEL
İLETİŞİM
YAYINLARI

EVRENSEL
İLETİŞİM
YAYINLARI

Copyright ©

Evrensel İletişim Yayın Dağıtım
San. Tic. Ltd. Şti.

Bu kitabın her hakkı

EVRENSEL İLETİŞİM LTD. ŞTİ.'e aittir.

Hangi amaçla olursa olsun,
bu kitabın tamamının ya da bir kısmının,
kitabı yayınlayan yayınevinin önceden
izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi
ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması,
yayınlanması ve depolanması yasaktır.

Yazar

Doğu ATEŞ

Genel Yayın Yönetmeni

Engin KARAPINAR

Dil Uzmanı

Metin ÇETİN

Dizgi - Tasarım - Kapak

Osman GÜRLEYİK

Basım Yeri

Korza Basım

ISBN

978 – 605 – 2110 – 68 – 3

EVRENSEL İLETİŞİM YAYINLARI

Yeni Ziraat Mah. 655. Sk. No: 15/A

Altındağ / ANKARA

Tel: (0312) **384 65 00** Faks: (0312) **384 61 00**

email: evrensel@evrenseliletisim.com

www.evrenseliletisim.com

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va' dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaî bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

Yazardan

Coğrafya müfredat programında yaşanan en son değişiklik lise ders kitaplarımızda ve bunlara bağlı olarak hazırladığımız soru bankalarında değişimi zorunlu hale getirdi. Bahsedilen ani değişim, kitaplarımızda sağladığımız kalite çizgisini bozmadan yenilikler yapmamızı gerekli kıldı. Sonuç olarak Evrensel İletişim ile yakaladığımız seviyeyi bozmadan bu kitabı hazırladık. Umarım başarınızda pay sahibi oluruz...

Bildiğiniz gibi üniversite sınavının adı ve yapısı değişime uğradı. Yükseköğretim Kurumları Sınavı adıyla yapılacak olan üniversite sınavında yüksek başarı, her deste öğrenmeyi gerekli kılıyor. Bu bakımdan coğrafya öğrenimi kalite, kapsam ve sadelik gibi özellikleri gerektiriyor. İşte bunları amaçlayan 10. Coğrafya Soru Bankası başarımıza büyük destek verecek.

10. sınıf Coğrafya soru bankasının yüksek kalitesi, çok değerli meslektaşım Dr. Hurşit YETMEN'in son aşamada elinden geçmesinin bir sonucudur.

Dr. YETMEN'e bir kez daha teşekkür ediyorum.

Kitabın oluşum sürecindeki değerli katkılarından dolayı değerli dostum Engin KARAPINAR'ı şükranla anmalıyım. Bu çalışma Ankara Lisesindeki değerli öğrencilerime ithaf edilmiştir.

Doğu ATEŞ

İçindekiler

	Test Sayısı	Sayfa No
1. ÜNİTE: DOĞAL UNSURLAR		
A. Yerin Şekillenmesi	6 Test	7
B. Kayaçlar ve Topografya	3 Test	20
C. Dış Kuvvetler	9 Test	30
D. Türkiye'nin Yerçekimleri	20 Test	50
E. Su Kaynakları	5 Test	92
F. Toprağın Hikayesi	5 Test	104
G. Türkiye'nin Toprak Özellikleri	3 Test	116
H. Bitki Toplulukları	4 Test	124
I. Türkiye'de Bitkiler	5 Test	134
2. ÜNİTE: BEŞERİ SİSTEMLER		
A. Beşerî Yapı	1 Test	144
B. Nüfus ve Nüfus Sayımları	9 Test	146
C. Nüfus Dağılışı	1 Test	164
D. Nüfus Özellikleri	10 Test	166
E. Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme	5 Test	186
F. Göçlerin Neden ve Sonuçları	3 Test	198
G. Türkiye'de Göçler	2 Test	206
H. Ekonomik Faaliyetlerin Sınıflandırılması	4 Test	212
3. ÜNİTE: KITALARIN KEŞFİ VE KÜÇÜLEN DÜNYA		
A. Kıtaların Keşfi ve Küçülen Dünya	3 Test	222
4. ÜNİTE: DOĞAL AFETLER VE TOPLUM		
A. Doğal Afetler ve Toplum	2 Test	230
B. Türkiye'de Doğal Afetler	1 Test	232

1.
BÖLÜM

YERİN ŞEKİLLENMESİ

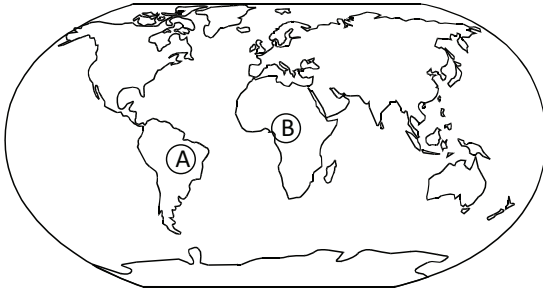
1. Sıcak su kaynaklarını gösteren bir dünya haritasına bakarak;

- I. Sıcak su kaynakları levha sınırlarında görülür.
- II. Sıcak su kaynaklarının dağılışı ile deprem merkezlerinin dağılışı arasında paralellik vardır.
- III. Sıcak su kaynakları içme, sulama, ısınma gibi alanlarda kullanıldığından çevresi daima yoğun nüfuslanmıştır.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) Yalnız I E) Yalnız III

2. Aşağıdaki dünya haritası üzerinde iki bölge gösterilmiştir.

A ve B bölgelerinde aşağıdakilerden hangisinin aynı olması, kıtaların tek bir kıtadan ayrılarak bugünkü görünümünü aldıklarını gösterir?

- A) Volkanik alanların uzanışının
- B) Yaşanan iklim koşullarının
- C) Yer şekillerini oluşturan kuvvetlerinin
- D) Fosil canlı türlerinin
- E) Doğal bitki örtüsünün

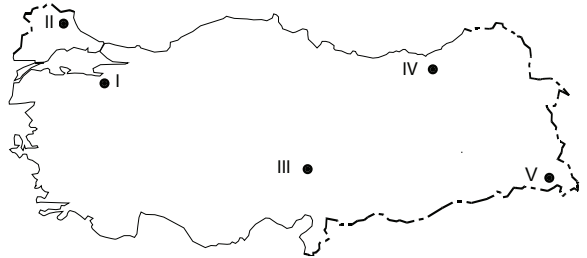
3. Alp Dağları'nın yüksek yerlerinde geziler yapan Leonardo Da Vinci, yüksek yerlerde bol miktarda deniz kabuklusu fosiline rastlamıştır. Başlangıçta bunun "Nuh tufanı" ile gerçekleştiğini zanneden Da Vinci, daha sonra fikrini değiştirmiştir.

Leonardo Da Vinci, çalışmalarıyla aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaştığında fikrini değiştirmiştir?

- A) Kıvrım hareketleri sonucunda denizel tabakaların yükselerek bugünkü şeklini alması
- B) Akarsu ve buzul aşındırması ile oluşmuş eski denizel tortulların ortaya çıkması
- C) Karstlaşma süreçlerinin etkisiyle denizel tortulların ortaya çıkması
- D) Deniz seviyesindeki alçalmalar sonucunda deniz tabanının bir kısmının su üzerinde kalması
- E) Yüksek yerlerin eskiden su ile boğulmuş olması

4. Aşağıdaki haritada ülkemizdeki bazı dağların konumu gösterilmiştir.

- I. Uludağ
- II. Istranca Dağları
- III. Erciyes Dağı
- IV. Kaçkar Dağları
- V. Cilo (Buzul) Dağları

Aşağıda bu dağların oluşum türü ile ilgili olarak yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

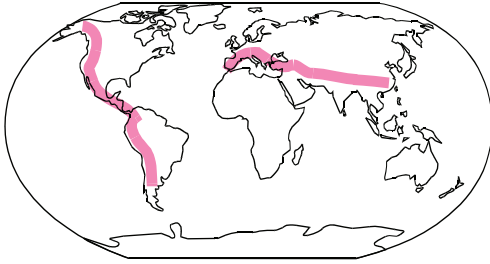
- A) I-İç Volkanizma B) II-Kıvrılma
- C) III-Volkanizma D) IV-Kıvrılma
- E) V-Kıvrılma

5. Yer kabuğu iç ve dış kuvvetlerin etkisi ile sürekli bir değişim içerisinde.

Aşağıda verilen yeryüzü şekillerinden hangisinin oluşumunda iç kuvvetlerin etkisi daha fazladır?

- A) Falezlerin B) Delta ovalarının
C) Mağaraların D) Volkanik dağların
E) Kıyı düzlüklerinin

6. Aşağıdaki haritada, Dünya'daki bazı sıra dağların kıvrım eksenleri gösterilmiştir.

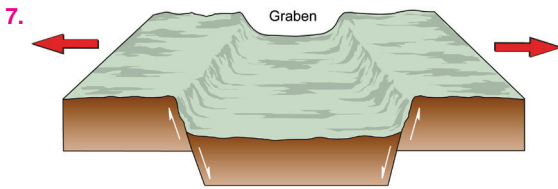

Bu dağ sıralarının uzanış yönü ile;

- I. Levha sınırları
II. Deprem kuşakları
III. Volkanik alanlar
IV. Taş kömürü yatakları

faktörlerinin hangileri arasında paralellik görülmez?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) Yalnız IV E) II ve IV

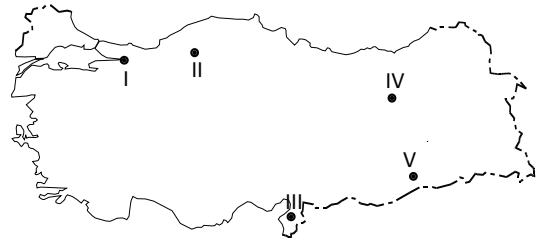

Grabenler fay hareketleri boyunca oluşan çöküntü alanlarıdır. Yukarıdaki şekilde bir graben gösterilmiştir.

Aşağıdaki akarsularımızdan hangisi bir graben içerisine yerleşmiştir?

- A) Gediz B) Kızılırmak C) Sakarya
D) Yeşilirmak E) Seyhan

8. Yerkabuğu kayalarının zıt yönlü sıkıştırma ya da gerilme kuvvetlerinin etkisiyle koparak birbirine göre yer değiştirmesi sonucunda ortaya çıkan yapıya kırık ya da fay denilmektedir. Kırıkların uzunluğu birkaç santimetreden, yüzlerce kilometreye kadar olabilmektedir. Kırıkların dağılımı düzensizdir. Bazı geniş alanlarda hiç kırık bulunmazken bazılarında da değişen boyutlarda sayısız kırık yer alır. Kırıklar yatay, düşey ya da belirli bir açıyla eğimli olabilir. Kırıklar genellikle tektonik etkinliğin görüldüğü bölgelerde, bu hareketlerin sonucunda oluşur. Kırıklar yalnız başlarına da olabildikleri gibi genelde birbirine bağlı deprem kuşakları halinde görülür.

Üstte verilen bilgiye göre Türkiye haritası üzerinde gösterilen noktalardan hangisi deprem kuşağında yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Canlıların üzerinde yaşadığı katmandır. Bileşiminde yoğun olarak silisyum (Si) ve alüminyum (Al) bulunduğu için "sial" adını almıştır. Tamamen katılaştırmış halde bulunan bu tabakanın yoğunluğu 2,7 gr/cm³ tür.

Yukarıda yerkabuğunu oluşturan katmanlardan sial hakkında bilgi verilmiştir.

Bu bilgiye göre aşağıdaki jeomorfolojik birimlerin hangisinin altında sial en incedir?

- A) Dağ B) Plato C) Okyanus
D) Ova E) Göl

C	E	A	D	D	E	A	D	A
9	8	7	6	5	4	3	2	1

1. Kömür, tabakalı tortul kayaların arasında bulunan katı, koyu renkli ve karbon bakımından zengin kayadır. Bataklıklarda uygun nem ve sıcaklığın oluşması, ortamın asit miktarının artması, gerekli organik maddelerin ortamda bulunmasıyla bozunmuş, çürüyen bitkilerin su altına inmesi ve bataklığın zamanla üstünün örtülmesi gibi olaylar sonucu oluşur. Kömürler çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir. Üç tip kömür vardır: antrasit, taş kömürü ve linyit.

Buna göre kömür, aşağıdaki kayaç türlerinden hangisine örnektir?

- A) Kimyasal tortul
B) İç püskürük
C) Dış püskürük
D) Organik tortul
E) Başkalaşım

2. "2004 Hint Okyanusu depremi ve tsunamisi, 26 Aralık 2004 günü saat 00:58:53'te meydana gelmiş, merkezi Endonezya'nın Sumatra adasının batı kıyısı açıklarında olan depremdir. Batma nedeniyle meydana gelen deprem, Hint Okyanusu'na kıyısı olan karaları vuran, yüksekliği 30 metreye kadar çıkan tsunamiler üretti ve bu nedenle on dört ülkede 230 binden fazla kişi öldü. Bu, tarihteki en çok ölüme yol açan doğal afetlerden biriydi. Endonezya en ağır zararı alan ülkeydi, onu Sri Lanka, Hindistan ve Tayland izledi.

Yukarıda 2004 yılında yaşanan büyük Endonezya tsunamisi ile ilgili bilgi verilmiştir.

Aşağıdaki olaylardan hangisi tsunamiye neden olan etkenle ortaya çıkmıştır?

- A) İsviçre'de kış aylarında çığ olaylarının yaşanması
B) Türkiye'nin kuzey Anadolu fay bölgesinde depremlerin yaşanması
C) Hint Okyanusu çevresinde zaman zaman kasırgaların yaşanabilmesi
D) Karadeniz dağlarının denize dönük yamaçlarında zaman zaman heyelan olaylarının yaşanması
E) ABD kıyılarında ortaya çıkan çeşitli fırtınaların yaşama olumsuz yönde etkilemesi

3. Türkiye'de yer yapısı dikkate alındığında, aşağıda verilen alanların hangisinde deprem yaşanma olasılığı daha fazladır?

- A) Büyük Menderes Ovası
B) Taşeli Platosu
C) Mardin Eşiği
D) Tuz Gölü çevresi
E) Sinop çıkıntısı

4. Aşağıda verilen kayaç türlerinden hangisi, canlı kalıntılarının fosilleşmesiyle oluşmuştur?

- A) Kaya tuzu
B) Linyit
C) Kireç taşı
D) Andezit
E) Diyorit

5. Tor topografyası aşağıda verilen kayaç türlerinden hangisinin ayrışması ile ortaya çıkar?

- A) Andezit
B) Granit
C) Bazalt
D) Elmas
E) Obsidyen

6. Kayaçların yeni bir ortamda, değişik fiziksel ve kimyasal şartlar altında uğradıkları katı haldeki mineralojik ve yapısal değişikliğe metamorfizma denir.

Yukarıda verilen bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi metamorfik bir kayaç değildir?

- A) Mermer
B) Gnays
C) Şist
D) Kuvarsit
E) Bazalt

7. Magmanın yerkabuğu içindeki faaliyetlerinin tümüne magmatizma veya plütonizma adı verilmektedir. Eğer magma yer yüzüne ulaşıyorsa adı magmatizma, ulaşmayıp yer kabuğunun içinde soğuyorsa plütonizma olarak adlandırılır.

Aşağıdakilerden hangisi plütonizma ile ortaya çıkan (iç püskürük) kayalardan biridir?

- A) Bazalt B) Volkan tüfü C) Granit
D) Mermer E) Andezit

8. Türkiye derince yarılmış yüksek bir plato görünümündedir.

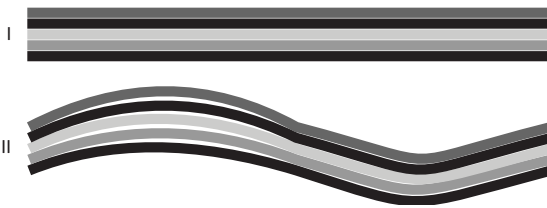
Türkiye'nin bu özelliği;

- I. Sıcaklık değerlerini
II. Turizm tesislerinin dağılışını
III. Tarım alanlarının oranını
IV. Otlak ve meraların dağılış miktarlarını
V. Ulaşım hatlarının uzanış yönünü

verilenlerden hangilerini fazla etkilememiştir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) II ve V

9. Aşağıdaki şekilde, yerkabuğundaki tabakalarda iç kuvvetlerin etkisiyle 10 milyon yılda yaşanan bir değişim gösterilmiştir.

Bu değişime bağlı olarak II ile gösterilen şekilde, hangi yer şekilleri ortaya çıkar?

- A) Plato – Ova
B) Horst – Graben
C) Fay – Vadi
D) Volkan konisi – Yontukdüz
E) Antiklinal – Seklinal

10. Tektonik depremlerin görüldüğü alanlar pek çok doğal olayın da görüldüğü alanlardır. Örneğin gibi olaylar tektonizma sonucunda gerçekleşir.

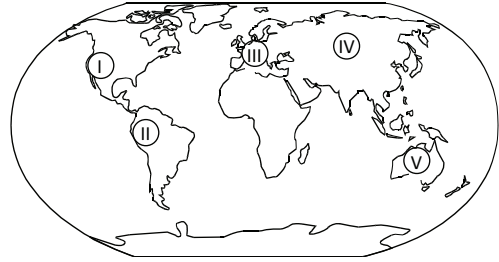
Yukarıdaki metinde boş bırakılan bölüme;

- I. Sıcak su kaynakları
II. Genç kıvrım dağları
III. Volkanizma
IV. Karstik araziler

kavramlarından hangileri getirilemez?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) Yalnız IV E) II ve IV

11.

Dünya haritası üzerinde gösterilen yerlerden hangilerinde genç kıvrım dağlarının görülmesi beklenemez?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) III ve V

12.

Yukarıdaki şekilde, bir yörede milyonlarca yıl süren bir süreçte, yerkabuğunu oluşturan tabakalarda yaşanan değişim gösterilmiştir.

Bu değişim ile ortaya çıkan yer şekli aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Graben – Horst B) Seklinal – Antiklinal
C) Dağ – Ova D) Vadi – Taraça

E) Krater – Kaldera

1. Anadolu yüksek bir plato görünümündedir. En fazla engebenin bulunduğu Doğu Anadolu bile epirojenezin yükselmenin kanıtı durumundadır. Burada geniş düzlüklerin üzerinde, volkanik tepeler yer almaktadır. Yükseltisi pek çok yerde 2000 m'yi aşan platonun görünümünde de yükselmeye devam ettiği uydularla gözlemlenmiştir.

Doğu Anadolu'nun yukarıda anlatılan görünümü kazanmasında,

- I. Arap ve Avrasya levhalarının Anadolu'yu sıkıştırması,
II. sıcak su kaynaklarının yaygın olması,
III. 3. zamanın sonunda düzleşen Anadolu'nun 4. zamanın başında topyekûn yükselmesi,
IV. genç kıvrım sistemlerinin Anadolu'yu etkilememiş olması

faktörlerinden hangileri etkili olmamıştır?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve III E) II ve IV

2. Mehmet derste söz alarak;

“Levha sınırları pek çok doğal olayın yaşandığı yerlerdir. Levha sınırlarında;

- I. depremler,
II. mermer yatakları,
III. volkanizma,
IV. sıcak su kaynakları,
V. mercan resifleri

yoğun olarak görülmektedir.” diyor. Ancak Nihal bu bildiği yanlışı belirtiyor.

Coğrafya dersinde yaşanan bu tartışmada Nihal, Mehmet'in söylediklerinden hangilerine itiraz etmemiştir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) II ve V

3. Yerkabuğunun şekillenmesinde levha hareketlerinin etkisi oldukça büyüktür.

Levhaların hareketliliği aşağıdakilerden hangisinin bir sonucudur?

- A) Güneş'in çekim kuvvetinin
B) Ay yörüngesinin elips şeklinde olmasının
C) Erozyonla yerkabuğunun sürekli aşınmasının
D) Konveksiyon akımlarının
E) Volkanik faaliyetlerin yerin içinde de sürmesinin

4. Yerkabuğunu oluşturan levhalar, manto üzerinde yüzer durumdadır. Levhalar üzerindeki yük arttıkça levha mantoya batar, yük azaldıkça levha yükselir. Bu durumu bir gemiye benzetebiliriz. Yükü artan geminin suya batması, azalan geminin yükselmesi izostaziye benzer.

- I. Konveksiyon akımları
II. Volkanizma
III. Buzullaşma (iklim değişimi)
IV. Dış kuvvetler (delta oluşumu)
V. Açık hava depolarının yükleri

Yukarıda faktörlerden hangileri izostazi üzerinde etkide bulunmaz?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) I ve V

5. I. Mermer
II. Elmas
III. Kuvarsit
IV. Şist

Yukarıda verilen kayaçların en önemli ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çok sert olmaları
B) Başka bir kayacın yüksek sıcaklık ve basınç etkisiyle değişime uğramış biçimleri olmaları
C) Organik kökenli olmaları
D) Dış püskürme olayları ile oluşmaları
E) Fay hatlarının çevresinde yoğun olarak görülmeleri

6. Türkiye kaplıca, ılıca, çermik ve içmece gibi isimlerle anılan sıcak yer altı suyu kaynakları bakımından Dünya'nın en zengin ülkelerinden biridir.

Türkiye'de sıcak su kaynaklarının çok yaygın olmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmaktadır?

- A) Kuzey Anadolu fay hattının ülkemizden geçmesi
B) Avrasya ve Arabistan levhalarının karşılaştığı bir konumda yer alması
C) Türkiye'de masif arazilerin geniş yer tutması
D) Yer şekillerinin engebeli olması
E) Ülkemizde yükseltinin fazla olması

7. Epirojenez ile çöken yerlerin sular altında kalmasına transgresyon (deniz ilerlemesi), yükselen yerlerin sudan çıkarak karaya dönüşmesine ise regresyon (deniz gerilemesi) denir. Epirojenezin en önemli sonuçları transgresyon ve regresyondur. Türkiye bu olayların Dünya'da en fazla görüldüğü alanlardan biridir.

Aşağıdaki alanlardan hangisi günümüze yakın bir dönemde gerçekleşmiş transgresyon ile bugünkü görünümünü kazanmıştır?

- A) Ege Denizi
B) Van Gölü
C) Toros Dağları
D) Karadeniz
E) Kuzey Anadolu Dağları

8. Batolit; magmanın yerkabuğuna sokulduğu kesimlerde yerin onlarca kilometre altında, magmanın büyük bir kütle halinde soğuması sonucunda oluşan kubbeşimsi sokulum şeklidir. Batolitlerin üzerindeki kayaların ayrışması ile iç püskürük kayalar ortaya çıkar.

Aşağıdaki dağlarımızdan hangisi batolite güzel bir örnektir?

- A) Uludağ
B) Ağrı Dağı
C) Erciyes Dağı
D) Karadağ
E) Karacadağ

9. "Volkanik faaliyetler sırasında;

- I. volkanik depremler,
II. kül yağmurları,
III. aniden ortaya çıkan tayfun tipi fırtınalar,
IV. ani sel ve su baskınları,
V. tsunami olayları
görülebilmektedir. "

Yukarıdaki bilgiyi sınıfı ile paylaşan bir coğrafya öğretmeni örnek olaylardan hangisini yanlış vermiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Herhangi bir yer şekli çok kısa sürede oluşabileceği gibi milyonlarca yılda da oluşabilir.

Aşağıdaki yer şekillerinden hangisi oluşum sürecinin uzunluğu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Peneplen (yontukdüz)
B) Genç kıvrım dağı
C) Volkan konisi
D) Plato
E) Tektonik göl

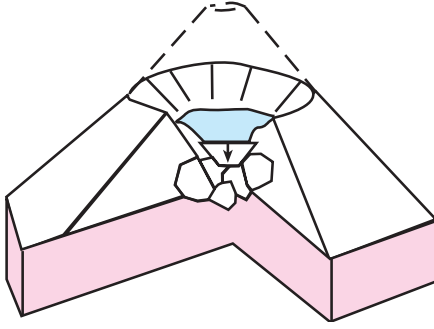
11. Volkanik faaliyet esnasında gerçekleşen patlama ile ortaya çıkan yer şekillerine volkanik patlama şekilleri denilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi volkanik bir patlama şekli değildir?

- A) Krater B) Gayzer C) Kaldera
D) Volkan konisi E) Maar

B	C	C	A	A	B	B	E	D	E	E
11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

1. Volkanların zirve kısmı artan volkanik basıncın etkisiyle patlayarak dağılır. Bunun sonucunda büyük volkanik bir çukurluk oluşur. Bu çukurluğa kaldera adı verilir. Diğer taraftan yer altından çıkan magmanın oluşturduğu boşlukların çökmesiyle de kalderalar oluşabilmektedir. Kimi kalderalar hem patlamanın hem de çökmenin etkisiyle oluşmuştur.

Yukarıdaki şekilde bir kaldera gösterilmiştir.

Aşağıdaki dağlarımızdan hangisi kaldera oluşumunun bir örneğidir?

- A) Ağrı Dağı B) Nemrut Dağı C) Elmadağ
D) Uludağ E) Spil Dağı

2. Hem kül hem de ağda kıvamında yoğun magmanın bir arada yeryüzüne ulaştığı durumlarda birikmenin kolay gerçekleşmesi sonucunda çok yüksek volkanik dağlar oluşur. Bu tür volkanlar tuf ve lav tabakalaşmasına sahip olduğundan karma volkan olarak adlandırılmıştır. Karma volkan konilerine ülkemizde çok sayıda örnek bulunmaktadır. buna örnek olarak verilebilir.

Yukarıdaki paragrafta boş bırakılan bölüme aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Erciyes Dağı B) Ağrı Dağı
C) Hasan Dağı D) Uludağ

E) Melendiz Dağı

3. Öğretmen sınıfa;

“Birbirlerine yaklaşan iki levhanın bulunduğu bir yerde, yer kabuğu sıkıştırılmış halıya benzer bir şekil alır.” demiştir.

Bu örneği veren öğretmen aşağıdakilerden hangisini açıklamaya çalışmaktadır?

- A) Volkanizmayı B) Depremleri
C) Kıvrım dağlarını D) Epirojenezi
E) Graben oluşumunu

4. Her jeolojik dönemde karakteristik bir olay yaşanmıştır.

Aşağıdaki devir-olay eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Arkeozoik Zaman (ilkel zaman) - Tek hücreli canlıların ortaya çıkması
B) I. Zaman - Kuzey Anadolu dağlarının oluşumu
C) II. Zaman - Tetis Denizi'nin oluşumu
D) III. Zaman - Anadolu'nun ortaya çıkması
E) IV. Zaman - Buzul çağlarının yaşanması

5. Ülkemizdeki dağlar sınıflandırıldığında aşağıdaki dağlardan hangisi farklı bir grupta yer alır?

- A) Munzur Dağları B) Cilo Dağları
C) Bolkar Dağları D) Erciyes Dağı
E) Küre Dağları

6. Aşağıda verilen dağlar sınıflandırıldığında hangisi diğerlerinden farklı bir grupta yer alır?

- A) Ağrı Dağı B) Hasan Dağı C) Ilgaz Dağı
D) Erciyes Dağı E) Karacadağ

7. Volkanlar yeryüzünde çok iyi bilinen bölgeler ve kuşaklarda oluşur. Aktif volkanların % 60'tan daha fazlası Pasifik Okyanusu'nun çevresini kuşatan Pasifik kuşağında ya da bilinen adıyla yer alır.

Yukarıdaki metinde boş bırakılan bölüme aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) Atlantik Ortası Sırtı
B) Ateş Çemberi
C) Kuzey Anadolu Fay Hattı
D) Atlas Ortası Sırtı
E) Havai Tipi Volkan

8. Anadolu'da volkanik faaliyetlerin günümüze değin sürdüğü bilinmektedir.

Anadolu'da yaşanan son volkanik aktivite aşağıdaki dağlardan hangisinde gerçekleşmiştir?

- A) Süphan Dağı B) Erciyes Dağı
C) Kaçkar Dağı D) Nemrut Dağı
E) Yund Dağı

9. "Ali ve arkadaşları proje ödevlerinde buldukları yörede;

- I. Volkanik arazinin fazla olduğunu,
II. Sıcak su kaynağının çok olduğunu,
III. Peri bacası gibi yer şekillerine sıkça rastlandığını,
IV. Arazinin oldukça verimli olduğunu öğreniyorlar."

Buna göre bu bölge ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bölge karstik özellikteki kayaların yaygın olduğu bir yerdir.
B) Bölgede volkanizmaya bağlı olarak, genç volkanik arazi fazladır.
C) Bölge tipik bir masiftir.
D) Bölgedeki aktivite, çökme depremlerinin bir sonucudur.
E) Ali ve arkadaşlarının bulgularına her bölgede rastlanılabılır.

10. Volkanik bir patlama esnasında, lavların çevreye yayılması ile çeşitli yüksekliklerde düzlükler ortaya çıkar. Akarsuların bu geniş düzlükleri yarmasıyla lav platosu ortaya çıkar.

Aşağıda verilen platolarımızdan hangisi lav platosudur?

- A) Haymana Platosu
B) Bozok Platosu
C) Obruk Platosu
D) Erzurum-Kars Platosu
E) Çatalca-Kocaeli Platosu

11. Türkiye'de depremsellik oldukça fazladır. Depremden korunma yolları dikkate alındığında;

- I. Alüvyal arazilerde katlaşmalara izin verilmemesi
II. Eğimli yamaçlarda basamaklamanın yapılması
III. Fay hatlarının çevresinde yerleşmelere izin verilmemesi
IV. Sanayi tesislerinin şehirlerin dışına çıkarılması

durumlarından hangileri olumlu sonuç verecektir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve III E) Yalnız III

12. Volkanizma esnasında birçok yer şekli ortaya çıkar.

Aşağıdakilerden hangisi volkanizma esnasında oluşan yer şekillerinden biri değildir?

- A) Krater B) Horst C) Kaldera
D) Lav akıntısı E) Maar

1. Türkiye’de taş kömürü yalnızca Zonguldak çevresinde çıkarılırken 200’ü aşkın yerde linyit çıkarılmaktadır.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

- I. Türkiye’nin III. Jeolojik zamanda oluşmuş genç bir ülke olması,
- II. taş kömürünün bulunması ve çıkarılmasının çok zor olması,
- III. volkanik arazilerin oldukça geniş yer tutması,
- IV. Türkiye’de jeolojik dönemlerde taş kömürüne dönüştürebilecek bitkilerin yetişmemesi

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) Yalnız I E) Yalnız III

2. Türkiye’nin jeolojik yapısı incelendiğinde aşağıda verilen alanlarının hangisinde **çökme** depremleri-
ne **çökme** depremlerine rastlanması beklenilir?

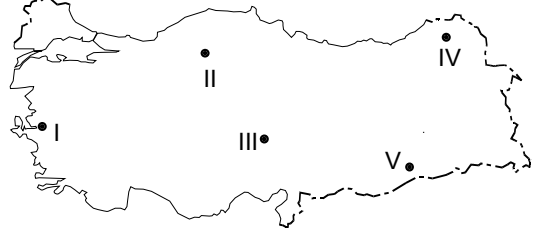
- A) İstanbul B) Ankara C) Antalya
D) Konya E) Kars

3. Sismoloji araştırmaları tarihte ilk kez bir deprem ülkesi olan Çin’de başlamıştır. Deprem şiddetini ölçen araçtır. Dünya’nın ilk, Çin’de yapılmıştır. 12 ejderha ve ağzında birer demir bilye bulunan bu basit, deprem anında ejderhanın ağzındaki bilyenin düşmesi prensibi ile çalışmaktaydı. Günümüzde deprem bilimciler yüksek teknolojik olanaklardan yararlanmaktadır. Ancak depremi önceden tahmin etmek yine de mümkün değildir.

Yukarıda verilen metinde boş bırakılan bölümlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Termostat B) Barometre C) Altimetre
D) Sismograf E) Meteorolog

4. Volkanik faaliyet sonucunda ortaya çıkan mineral ve kayalar oldukça verimlidir. Bu nedenle volkanik faaliyetlerin yoğun olarak yaşandığı bölgeler eskiden bu yana kalabalık nüfusludur.

Türkiye haritası üzerinde gösterilen alanlardan hangisi, volkanik faaliyetlerin oluşturduğu verimli tarım toprakları nedeniyle insanlık tarihinin eski devirlerinden bu yana yoğun nüfusludur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Deprem bölgeleri ile levha sınırları, volkanik dağlar ve sıcak su kaynaklarının dağılımı arasında yakın bir ilişki vardır.
II. En yıkıcı depremler kara içlerindeki fayların bulunduğu alanlarda görülür.
III. Volkanik faaliyetlerin yaşandığı Avustralya ve Rusya’da önemli deprem sahaları bulunmaktadır.
IV. Özellikle okyanuslardaki depremler, tsunami olayına neden olmaktadır.
V. En sık deprem görülen alan Güneydoğu Asya ve Japonya çevresidir.

Depremler ile ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Türkiye'deki dağlar ile ilgili olarak verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Genç oluşumlu dağlardır.
B) Alp-Himalaya kıvrım sistemi içinde yer alırlar.
C) Yükselteleri 5000 metreyi aşabilir.
D) Yer yer volkan konilerine rastlanır.
E) Doğudan batıya doğru yükselti artar.

7. I. Taşkömürü yatakları

II. Kıvrım dağlarının miktarı

III. Göl sayısı

IV. Bor ve kaya tuzu yataklarının sayısı

Türkiye bütünüyle III. jeolojik zamanda oluşmuş, genç bir ülkedir.

Türkiye arazisi, I. zamanda oluşmuş olsaydı yukarıdaki olgulardan hangilerinde artma gözlenirdi?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) Yalnız I E) Yalnız III

8. İtalya, ABD, Kenya gibi ülkelerde aktif yanardağlar görülürken Avustralya, Rusya, Almanya gibi ülkelerde aktif volkanlara rastlanmaz.

Bu farklılığın ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Oluşumlarını geçmiş jeolojik dönemlerde tamamlanmış olmaları
B) Tsunami gibi yer kabuğu olaylarının yaşanmaması
C) Volkanizma sonucunda ortaya çıkan magmanın oldukça sert olması
D) Her yıl batıya doğru hareket etmeleri
E) Metalik madenlere sıkça rastlanması

9. Aşağıda verilen yer şekillerinden hangisinin oluşumunda eğim, kayaç yapısı, kayaç türü ve tabakaların durumu etkili olmuştur?

- A) Peribacası B) Mağara C) Kırgıbayır
D) Polye E) Heyelan

10. Türkiye akarsu yataklarının denge profiline ulaşmamasında;

I. engebenin fazla olması,

II. Türkiye'nin genç bir ülke olması,

III. Türkiye'nin yükselmeye devam etmesi,

IV. akarsuların derine aşındırma etkisinin az olması,

V. Türkiye'nin üçüncü jeolojik zamanda oluşması

etkenlerinden hangisi etkili olmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Bazı göllerin suyunda tuz ve kalsiyum oldukça fazladır. Dolayısıyla bu tip göllerin suları içilmez. Ancak bazı göllerimizde sulardaki tuz ve kireç oranı oldukça düşüktür.

Yukarıda verilen durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Gölün derinliği ile
B) Gölün yüzölçümü ile
C) Gölde çıkan akarsu ile
D) Göl çevresindeki kayaçların kimyasal bileşimi ile
E) Göl çevresinin aldığı yağış tutarı ile

12. Alçak düzlükler genellikle akarsuların getirdiği alüvyonlarla örtülmüştür. Ancak ülkemizde alüvyonlarla örtülü olmayan kıyı ovaları da bulunabilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda açıklanan duruma örnek olarak verilebilir?

- A) Çukurova B) Antalya Ovası
C) Gediz Ovası D) Bafra Ovası
E) Çarşamba Ovası

1. “Yer kabuğu yaklaşık 33 km kalınlığındadır. Yer kabuğunun kalınlığı karalarda fazla, denizlerde azdır.

Yer kabuğunu oluşturan bölümler;

- I. Sial,
II. Sima,
III. Nife

adlarıyla anılır.”

Yukarıdaki bilgi metninde numaralandırılmış olarak verilen bölümlerden hangileri yer kabuğunu oluşturmaktadır?

- A) yalnız I B) yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Yer kabuğu birbirinden farklı, hareketli parçalardan meydana gelmektedir. Bu parçalar birbirine doğru hareket edebildikleri gibi farklı yönlerde de hareket edebilmektedirler.

Yer kabuğunu oluşturan parçalara ne ad verilmektedir?

- A) Astenosfer B) Magma C) Litosfer
D) Levha E) Sial

3. Kıtaların birbirinden koparak parçalandığı görüşü daha öncede savunulmuşsa da en fazla ses getiren çalışma Alfred Wegener tarafından gerçekleştirilmiştir.

- I. Afrika,
II. Güney Amerika,
III. Avrupa,
IV. Kuzey Amerika

Buna göre, Wegener bu düşünceye hangi iki kıtanın kenar kısımlarının birbirine olan uyumundan yola çıkarak ulaşmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Yeryüzünün şekillenmesi üzerinde en fazla etkili olan olaylardan bir tanesi de yerin içinde gerçekleşen konveksiyon akımlarıdır.

Bu akımlar sonucunda;

- I. depremler,
II. volkanik faaliyetler,
III. sıcak su kaynakları

gibi coğrafi olgulardan hangileri ortaya çıkar?

- A) yalnız I B) yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. Levha tektonik kuramına göre dünya başlangıçta “Pangea” adı verilen tek bir süper kıtadan meydana gelmekteydi. Ancak daha sonra bu kıta parçalara ayrılmıştır.

Buna göre;

- I. Gondwana,
II. Laurasia,
III. Anatolia

gibi eski levhalardan hangileri Pangea'nın parçalanması ile ortaya çıkmıştır?

- A) yalnız I B) yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. İnsanoğlunun yeryüzünde baskın canlı türü haline geldiği ve büyük iklimsel değişimlerin yaşandığı jeolojik dönem, aşağıda verilenlerden hangisidir?

- A) I. Zaman B) II. Zaman C) III. Zaman
D) IV. Zaman E) İlkel Zaman

7. Anadolu'nun jeolojik geçmişinde, aşağıda verilen jeolojik zamanlardan hangisinde yaşanan olayların önemi en fazladır?

- A) I. Zaman B) II. Zaman C) III. Zaman
D) IV. Zaman E) İlkel Zaman

8. • Dinozor türünde canlılar dünyada en kalabalık canlı topluluğu haline gelmiştir.
- Memeliler bu dönemde ortaya çıkmıştır.
- Yer kabuğu parçalanarak bugünkü görünümünü almaya başlamıştır.

Yukarıda başlıca özellikleri verilen jeolojik dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I. Zaman B) II. Zaman C) III. Zaman
D) IV. Zaman E) İlkel Zaman

9. Anadolu'nun tektonizmasında,

- I. topyekûn olarak yükselmiş olma,
II. yaygın olarak volkanizma yaşanma,
III. kıyı şekillerinin oluşması

olaylarından hangilerinin, III. Zamanda Türkiye'nin bugünkü şeklinde almasında etkili olduğu söylenebilir?

- A) yalnız I B) yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. Türkiye'de **engebeli** arazilerin oldukça fazla olması, ülkemizin hangi özelliğinin bir sonucudur?

- A) Volkanik arazinin fazla olması
B) Akarsu aşındırmasının fazla olması
C) İnsanların binlerce yıldır iskân ettiği bir yer olması
D) Günümüze yakın bir dönemde tektonik olarak yükselmesi
E) Farklı yerlerinde farklı yağış özelliklerinin görülmesi

11. İstanbul ve Çanakkale Boğazı ile Ege Denizi'nin bulunduğu bölge, aşağıda verilen jeolojik zamanlardan hangisinde gerçekleşen olaylar sonucunda oluşmuştur?

- A) I. Zaman B) II. Zaman C) III. Zaman
D) IV. Zaman E) İlkel Zaman

12. Yer kabuğunu oluşturan levhaların birbirine yaklaştı yerlerde, yer kabuğunun kalınlığı artar.

Buna göre Türkiye haritası üzerinde gösterilen yerlerden hangisinde yer kabuğu kalınlığının en fazla olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Türkiye'yi meydana getiren araziler değerlendirildiğinde, aşağıda verilen levhalardan hangisinin ülkemizin tektonizmasında belirleyici etkisi olduğu **söylenemez?**

- A) Avrasya Levhası B) Anadolu Levhası
C) Arabistan Levhası D) Afrika Levhası
E) Adriyatik Levhası

14. Anadolunun tektonik gelişimi incelendiğinde özellikle III. ve IV. jeolojik zamanın oldukça önemli olduğu görülür. Bu dönemlerde ülkemizi şekillendiren pek çok kuvvet etkili olmuştur.

Buna göre;

- I. yükselme,
II. volkanizma,
III. karstlaşma

gibi olaylardan hangilerinin ülkemizde yeryüzünün şekillenmesinde en fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) yalnız I B) yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

15. Günümüzde oldukça yakın bir dönemde Anadolu'nun tektonik olarak yükseldiğini aşağıda verilen yeryüzü şekillerinden hangisinin yaygın olarak görülmesi kanıtlar?

- A) Yayvan vadiler B) Çentik vadiler
C) Tekne vadiler D) Asimetrik vadiler
E) Kör vadiler

